

Jordbruksutskottets betänkande

1988/89:JoU11

Förbud mot viss nybyggnad av djurstallar

1988/89
JoU11

Sammanfattning

I betänkandet behandlas en proposition som innebär att nu gällande förbud mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin förlängs till utgången av mars 1989. Utskottet föreslår för sin del att förbudet förlängs till utgången av juni 1989. De med anledning av propositionen väckta motionerna avstyrks.

Till betänkandet har fogats en reservation och ett särskilt yttrande.

Propositionen

I proposition 1988/89:62 har regeringen (jordbruksdepartementet) föreslagit att riksdagen antar förslaget till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (1983:147) om förbud under viss tid mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin, dels ändring i samma lag.

Lagförslaget har följande lydelse:

Förslag till

Lag om dels fortsatt giltighet av lagen (1983:147) om förbud under viss tid mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin, dels ändring i samma lag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1983:147) om förbud under viss tid mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin¹

dels att lagen, som gäller till utgången av december 1988², skall fortsätta att gälla till utgången av mars 1989,

dels att 1 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §³

För att motverka överskott inom
jordbrukets animalieproduktion är

För att motverka överskott inom
jordbrukets animalieproduktion är

¹Senaste lydelse av lagens rubrik 1987:541.

²Lagens giltighetstid senast förlängd 1988:634.

³Senaste lydelse 1988:634.

nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin förbjuden intill utgången av *december 1988*.

nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin förbjuden intill utgången av *mars 1989*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Motioner

1988/89:Jo17 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1988/89:62.

1988/89:Jo18 av Karl Erik Olsson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar i enlighet med vad som i motionen anförts om en fortsatt giltighet av lagen (1983:147) om förbud under viss tid mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin.

1988/89:Jo19 av Lars Ernestam m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen avslår regeringens förslag att ytterligare förlänga förbudet mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin.

Utskottet

Våren 1983 infördes efter beslut av riksdagen ett temporärt förbud mot ny-, om- eller tillbyggnad av djurstallar för nötkreatur, svin eller fjäderfä. Lagens giltighetstid har därefter förlängts vid flera tillfällen, och byggnadsförbudet gäller för närvarande för svin- och nötkreatursstallar intill utgången av december 1988. För djurstallar för fjäderfä upphörde förbudet den 1 juli 1987. Förbudet är en av de åtgärder som de senaste åren vidtagits för att anpassa animalieproduktionen till den inhemska efterfrågan. Vid det senaste tillfället förlängdes lagens giltighet med ett halvår (prop. 1987/88:165, JoU25, rskr. 385).

I propositionen uttalades, mot bakgrund av att statens jordbruksnämnd hade föreslagit att nybyggnadsförbudet skulle upphöra den 30 juni 1988, att investeringsförbud och andra selektiva åtgärder för produktionsanpassning bör vara tidsbegränsade. Några begränsningar utöver vad som följde av regeringens förslag till ny djurskyddslag och till miljöförbättrande åtgärder i jordbruket m.m. samt lantbruksstyrelsens tillämpningsföreskrifter till denna var inte befogade. Lantbruksstyrelsens föreskrifter bedömdes kunna träda i kraft den 1 januari 1989. I avvaktan på dem borde lagen om nybyggnadsförbud förlängas ett halvår.

Riksdagen delade regeringens bedömning.

Regeringens förslag till ny djurskyddslag och till miljöförbättrande åtgärder i jordbruket, m.m. har numera antagits av riksdagen (JoU 1987/88:22, rskr. 327 och JoU 1987/88:24, rskr. 374). I sitt betänkande om djurskyddslag, m.m. anförde utskottet bl.a. att tillämpningsföreskrifterna givetvis borde utformas i samarbete och samråd med forskningen och de berörda parterna inom näringen m.fl.

I den nu framlagda propositionen anförts att arbetet med att utarbeta

föreskrifter till den nya djurskyddslagen inom lantbruksstyrelsen har bedrivits i en särskild arbetsgrupp – djurmiljögruppen – med företrädare för bl.a. näringen, forskningen och djurskyddsorganisationerna. Djurmiljögruppen avlämnade i oktober 1988 till lantbruksstyrelsen sitt förslag till föreskrifter och allmänna råd vad gäller nötkreatur, svin, höns och pälsdjur.

Förslaget bereds nu i lantbruksstyrelsen. Enligt vad lantbruksstyrelsen upplyst kommer beredningen, som skall innefatta remissbehandling och kostnadskonsekvensbedömning av förslagen, inte att hinna slutföras i sådan tid att föreskrifterna kan träda i kraft den 1 januari 1989.

Såsom uttalats i förarbetena innebär den nya djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539) att kraven på djurhållningen skärps i flera väsentliga avseenden.

Lantbruksstyrelsens föreskrifter skall också spegla dessa skärpta krav. De nya strängare kraven kommer bl.a. att påverka djurstallarnas utformning. Mot den bakgrunden anser jordbruksministern att nybyggnadsförbudet bör förlängas fram till dess att lantbruksstyrelsens föreskrifter föreligger och kan träda i kraft. Detta beräknas, enligt vad som upplysts från lantbruksstyrelsen, kunna ske under någon av de första månaderna nästa år. I avvaktan på lantbruksstyrelsens tillämpningsföreskrifter bör förbudet därför enligt propositionen förlängas tre månader, fr.o.m. den 1 januari 1989 t.o.m. den 31 mars 1989.

I motion Jo17 av Sven Erik Lorentzon m.fl. (m) yrkas, med hänvisning bl.a. till ideologiska skäl, att propositionen avslås. Enligt motionen innebär investeringsförbudet en onödig kontroll av jordbruket. Det enda villkor som bör kvarstå är anpassningen av djurhållningen till den brukade arealens storlek.

Även i motion Jo19 av Lars Ernestam m.fl. (fp) yrkas avslag på propositionen med hänvisning till att folkpartiet vidhåller sin tidigare redovisade inställning, nämligen att investeringsförbudet måste avvecklas senast den 31 december 1988. De som planerar nybyggnad av djurstallar under år 1989 kan enligt motionen redan nu informera sig om vad lantbruksstyrelsens föreskrifter kommer att innebära.

I motion Jo18 av Karl Erik Olsson m.fl. (c) yrkas att investeringsförbudet får en fortsatt giltighet av tolv månader. I motiveringen anförts bl.a. att ett system med etableringskontroll måste ersätta investeringsförbudet när detta hävs. Enligt motionen skulle den föreslagna förlängningen ge berörda myndigheter tid att utarbeta föreskrifter med anledning av den nya djurskyddslagen och föreskrifter om etableringskontroll.

Utskottet vill understryka att riksdagen under våren 1988 i stor enighet beslutat om en ny djurskyddslag som kännetecknas av nya och skärpta krav på djurhållningen, särskilt i fråga om husdjursskötseln. Från djurskyddssynpunkt innebär den nya lagen en avsevärd framflyttning av positionerna. Utskottet delar jordbruksministerns uppfattning att de nya strängare kraven bör ha möjlighet att påverka djurstallarnas utformning i samband med att det rådande investeringsförbudet hävs.

Utskottet delar således regeringens bedömning att nybyggnadsförbudet bör förlängas och avstyrker motionerna Jo17 och Jo19.

Vad beträffar den i propositionen föreslagna tidsperioden för lagens fortsatta giltighet känner utskottet en viss tveksamhet i frågan huruvida tidsfristen är tillräcklig för att de nya föreskrifterna om djurhållningen skall kunna utarbetas och beredas med all den omsorg som från olika synpunkter kan anses motiverad. Utskottet anser för sin del att lagen bör fortsätta att gälla i ytterligare sex månader, dvs. intill utgången av juni 1989. Detta innebär att utskottet i viss mån instämmer i de synpunkter som framförts i centerpartiets motion Jo18. Yrkandet om en förlängning med tolv månader avstyrks emellertid. I enlighet med tidigare ställningstaganden av riksdagen (se JoU1987/88:25) är utskottet inte heller berett att förorda någon etableringskontroll i animalieproduktionen.

1988/89:JoU11

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på motionerna 1988/89:Jo17, 1988/89:Jo18 och 1988/89:Jo19 antar det i propositionen framlagda lagförslaget med den ändringen att ingressen och 1 § erhåller följande som *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1983:147) om förbud under viss tid mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin

dels att lagen, som gäller till utgången av december 1988, skall fortsätta att gälla till utgången av mars 1989,

dels att lagen, som gäller till utgången av december 1988, skall fortsätta att gälla till utgången av juni 1989,

dels att 1 § skall ha följande lydelse.

1 §

För att motverka överskott inom jordbrukets animalieproduktion är nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin förbjuden intill utgången av mars 1989.

För att motverka överskott inom jordbrukets animalieproduktion är nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin förbjuden intill utgången av juni 1989.

Stockholm den 6 december 1988

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Hans Gustafsson (s), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Grethe Lundblad (s), Martin Segerstedt (s), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Ingvar Eriksson (m), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk), Inge Carlsson (s), Kaj Larsson (s), Carl G Nilsson (m), Håkan Holmberg (fp), Anders Castberger (fp) och Roy Ottosson (mp).

Avslag på propositionen

Sven Eric Lorentzon (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Håkan Holmberg (fp) och Anders Castberger (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Utskottet vill" och på s. 4 slutar med "i animalieproduktionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, i likhet med vad som anförts i motionerna Jo17 och Jo19, att investeringsförbudet är ett onödigt ingrepp i jordbruket och att det inte finns anledning att ytterligare förlänga detsamma. Utskottet tillstyrker således de angivna motionerna. I enlighet härmed avstyrker utskottet propositionen och motion Jo18.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Jo17 och 1988/89:Jo19 och med avslag på motion 1988/89:Jo18 avslår förslaget om dels fortsatt giltighet av lagen (1983:147) om förbud under viss tid mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin, dels ändring i samma lag.

Särskilt yttrande

Etableringskontroll i animalieproduktionen

Karl Erik Olsson (c), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk) och Roy Ottosson (mp) anför:

Synpunkterna i motion Jo18 om behovet av en etableringskontroll i animalieproduktionen överensstämmer med motioner som tidigare väckts av företrädare för centerpartiet och vänsterpartiet kommunisterna (se reservation 9 till betänkandet JoU 1987/88:25). Vi ansluter oss i princip till vad motionärerna anfört om det nödvändiga i en kontroll som motverkar en ohämmad expansion inom animalieproduktionen. Vi har för avsikt att bevaka denna fråga och återkommer i lämpligt sammanhang med preciserade yrkanden om en sådan etableringskontroll.

